

Riigiabi reeglid - kas kõike, mida pakutakse, tasub vastu võtta?

Kaspar Endrikson

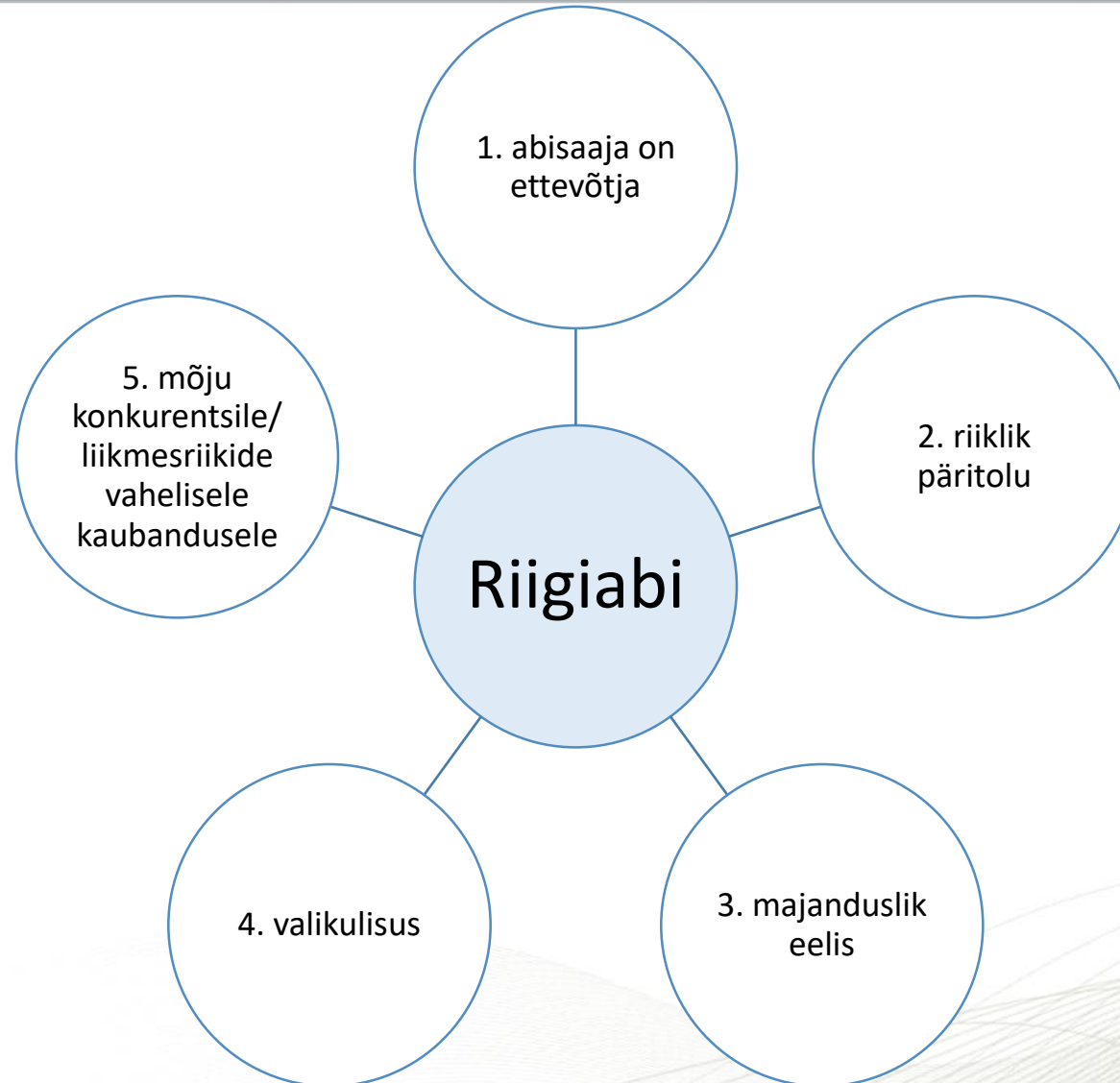
Konkurentsioiguse ärihommik

24. mai 2017

 SORAINEN
www.sorainen.com

Kontekst – milline abi on riigiabi?

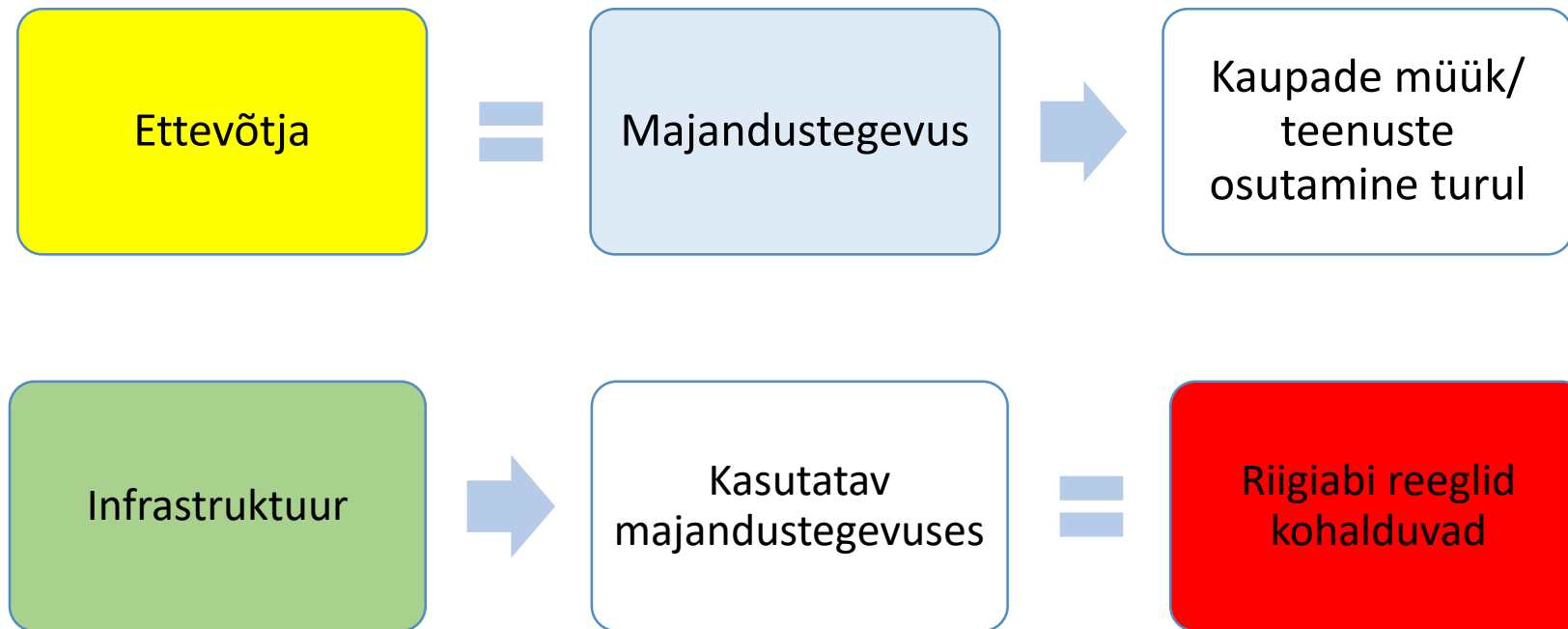
Kes saab olla riigiabi saaja?

(ettevõtja kriteerium)

Kes saab olla riigiabi saaja?

- Abisaaja peab olema „ettevõtja“

Mittemajandusliku iseloomuga infrastruktuur

sadamas

- mereliikluse kontroll, navigatsiooniseadmed (sh tuletornid)
- kaitseks ilmastiku/lainete/üleujutuste eest
- politsei, tolli, reostustõrje tegevused
- sadamavälised üldkasutatavad avalikud teed, sh raudtee

lennujaamas

- lennujuhtimine, päästetööd, tuletõrje, politsei ja tolli tegevus

raudteel

- ohutus, julgeolek, politsei ja tolliga seotud ülesanded

teed

- avalikkusele tasuta kasutamiseks mõeldud teed

Kellelt saadav abi võib olla
riigiabi?

(riikliku päritolu kriteerium)

Kellelt saadav abi võib olla riigiabi?

Meede on omistatav „riigile“, kui seda rakendab

- Riik – nt ministeerium
- KOV – nt linn, linna ametiasutus
- Riigi/KOV määratud asutus/isik – nt EAS, KIK
- Riigi/KOV **äriühing** (erandjuhtudel)

Riigi/KOV äriühingu meede

- Testküsimus: kas äriühing otsustas meetme rakendamise sõltumatult või oma „aktsionäri“ korraldusel
 - iseseisev otsus – ei ole riigiabi
 - mõjutatud otsus – võib olla riigiabi

Kellelt saadav abi võib olla riigiabi?

Euroopa Liidu vahendid?

- nt EL struktuurfondid

Vastus sõltub:

- Kas „EL“ annab toetust ise
 - Jah – pole riigiabi
 - Riigi vahendusel – võib olla riigiabi
- Kas riigil kaalutusõigus
 - Ei (on kohustus) – pole riigiabi
 - Jah – võib olla riigiabi

Milline peab olema
abimeetme mõju?

(majandusliku eelise &
konkurentsi mõjutamise
kriteeriumid)

Millal abi annab/ei anna saajale **majandusliku eelise**

EELIS =

A) Majanduslik kasu

toetus/subsiidium

laen

aktsiakapital

riigivara omandamine

maksusoodustus

ehk vorm
pole oluline

ehk
turutingimustele
vastav tehing ≠
riigiabi

B) Tingimused ei vasta turutingimustele

ei pea tagasi maksma

madalam intress

kõrgem risk

odavam hind

peab vähem maksma

Millal abi annab/ei anna saajale **majandusliku eelise**

TEHING =
TURUTINGIMUSTEL

1. **samaväärsed tehingud**

2. kaupade/teenuste **ost hankemenetluse** kaudu

3. varade **müük konkureeriva pakkumismenetluse** kaudu

4. (ex-ante) **äriplaan**

Millal puudub mõju konkurentsile/kaubandusele

MÕJU PUUDUB (infrastruktuurid)

A) Seaduslik monopol

1. kehtestatud kooskõlas EL õigusega
2. välistatud võimalus konkureerida monopoli saamiseks
3. ei konkureeri teiste teenustega
4. välistatud (teiste liberaliseeritud tegevuste) ristsubsideerimine

B) Loomulik monopol

1. taristule puudub otsene konkurents (dubleerimine pole majanduslikult mõttekas)
2. erasektori rahastamine asjaomases sektoris/liikmesriigis on marginaalne
3. taristu toob kasu kogu ühiskonnale (mitte ei eelista ühte ettevõtjat)
4. välistatud ristsubsideerimine

Kui abi siiski kvalifitseerub
riigiabiks – millega arvestada?

Riigiabi õiguspärasuse eeldused

- **Erandid** riigiabi üldisest keelust:
 1. Vähesse tähtsusega abi
 2. Grupierand
 3. Komisjoni heakskiit
- **Hoolsa ettevõtja põhimõte** – abisaaja peab ise veenduma, et kõiki reegleid täidetud
- Reeglite rikkumisel (abisaajale) karmid tagajärjed
 - Abi tagasimaksmine + intressid
 - Konkurentidel õigus pöörduda Eesti kohtusse

Meelespea

- Igasugune „abi“ ei ole riigiabi - mõelda, kas mõni riigiabi kriteerium on täitmata (nt majandustegevuse, majandusliku eelise või konkurentsi mõjutamise tingimus)
- Riigiabi andjate ring on väga lai – nt võimalik riigiabi saada ka riigi äriühingutelt
- Riigiabi võib saada väga erinevates vormides – nt riigilt maa omandamine turuhinnast madalama hinnaga (konkurentide suurendatud tähelepanu all)
- Kui abi = riigiabi, siis veendu eelnevalt selle õiguspärasuses – rikkumise tagajärgede eest vastutab reeglina abisaaja

Riigiabi reeglitele eelnevalt mõtlemine võib aidata vältida ka ajalehte sattumist

Ametlik: Euroopa Komisjon käsib Estonian Airil raha riigile tagasi maksta

Estonian Air lõpetas kohe tegevuse

Kadri Hansalu
majandusloomingu juhataja

JAGA FACEBOOKIS

KOMMENTEERI PRINDI ARTIKKEL JAGA ARTIKLIT

7. november 2015 16:01

24 aastat tegutsenud lennufirma Estonian Air lennukid enam õhku ei tõuse. | FOTO: Toomas Huik

Euroopa Komisjoni konkurentsiamet teatas täna viimaks ametlikult, et Eesti Vabariigi antud abi Estonian Airile aastatel 2010-2013 oli ebaseaduslik ja firma peab selle raha riigile tagasi maksma.

Uudised

FOTO: SHUTTERSTOCK

EAS võib firmadelt tagasi küsida 8,5 miljonit

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS) teatas, et tegi järelevalvet toetuste kasutamise üle ja leidis 58 projekti kogusummas 8,5 mln eurot, millele tehakse oktoobri lõpuks täiendav analüüs, et selgitada, kas kõiki Euroopa Komisjoni kehtestatud riigiabi andmise tingimusi on ikka järgitud. Nimelt peab Euroopa Komisjoni määruse kohaselt antaval abil olema ergutav mõju – tegevusi, mille jaoks toetust taotletakse, ei tohi olla alustatud enne abitaotluse esitamist. Juhul kui abi saamise tingimuste vastu on eksitud, võib see kaasa tuua toetuse tagasinõudmise.

EAS kinnitab, et kõigi ettevõtete, keda see probleem puudutab, on ühendust võetud ja sihtasutus jätkab projektide analüüsimist, et välja selgitada need, millele hoolimata formaalsest rikkumisest oli ergutav mõju ja millele saab riigiabi luba koostöös rahandusministeeriumiga taotleda tagantjärele. „Nõukogu võttis esmase info toetuste seisust teadmiseks ja koguneb erakorralisele koosolekule 30. oktoobril, et küsimust uuesti arutada,” ütles EAS-i nõukogu esimees Cinzia Stig. EPL

Tootsi tuulepargist võib saada Estonian Airi uus vaatus

Siiri Liiva
reporter

JAGA FACEBOOKIS

KOMMENTEERI PRINDI ARTIKKEL JAGA ARTIKLIT

18. jaanuar 2017 10:04

Suurim tuuleenergiat tootev eraettevõtte Nelja Energia grupp on võtnud võitluses riigi ebaõiglase korralduse vastu appi endise õiguskantsleri ja vandeadvokaadi Allar Jõksi. | FOTO: Sander Iivest

Riigi otsus eraldada Tootsi tuulepark Eesti Energiale on toonud kaasa pöördumise Euroopa Komisjoni poole ning kohtusse on läinud terve hulk tuuleenergia ettevõtteid, kes nõuavad otsuse tühistamist. Suurimat tuuleenergia tootjat esindava Allar Jõksi sõnul võib seda juba lugeda pretsedenti loovaks sammuks.

Tänan!

Kaspar Endrikson

kaspar.endrikson@sorainen.com

+372 5698 8891

ESTONIA

Pärnu mnt 15
10141 Tallinn
phone +372 6 400 900
estonia@Sorainen.com

LATVIA

Kr. Valdemāra iela 21
LV-1010 Riga
phone +371 67 365 000
latvia@Sorainen.com

LITHUANIA

Jogailos 4
LT-01116 Vilnius
phone +370 52 685 040
lithuania@Sorainen.com

BELARUS

ul Internatsionalnaya 36-1
220030 Minsk
phone +375 17 306 2102
belarus@Sorainen.com

www.Sorainen.com

